

Rozsah látky ke zkoušce z předmětu „Vybrané konfliktní regiony“

- Aspekty, které mají vliv na bezpečnost – jejich vztah k možnosti vzniku a vývoje vojenského konfliktu (bezpečnostní prostředí, bezpečnostní hrozba, bezpečnostní riziko, aktér, zájmy, konflikt, válka).
- Dynamika ozbrojeného konfliktu. Vývoj ozbrojeného konfliktu od fáze latence po postkonfliktní urovnání vztahů. Vývoj ozbrojeného konfliktu na Balkáně od rozpadu Jugoslávie po současnost.
- Kvalitativní a kvantitativní kritéria pro hodnocení rozsahu ozbrojeného konfliktu. Přístup hlavních výzkumných institucí ke stanovení těchto kritérií. Klasifikace hlavních probíhajících konfliktů současnosti.
- Tvrdá a měkká síla uplatňovaná v zahraniční politice států. Úloha diplomacie, ekonomické a kulturní spolupráce a udržování mocenské rovnováhy. Příklad současné praxe hlavních světových mocností.
- Znaky nejvýznamnějších ozbrojených konfliktů současnosti, chování jejich aktérů z hlediska obecných příčin, typologické zařazení.
- Metody a nástroje pro regulaci možnosti vzniku a řešení ozbrojených konfliktu a zachování míru. Možnosti a omezení těchto metod a nástrojů v současnosti.
- Hlavní zásady mezinárodního humanitárního práva (*ius ad bellum*, *ius in bello*). Na čem je mezinárodní humanitární právo postaveno, nástroje pro jeho vymáhání. Příklady jeho aplikace a porušování v současném bezpečnostním prostředí.
- Mezinárodní vztahy z hlediska hlavních teoretických přístupů. Zásady idealisticko-liberálních a neolibertálních přístupů, a realistických a neorealistických přístupů. Hlavní představitelé jednotlivých škol a uplatňování v současné praxi subjektů mezinárodních vztahů.
- Vztah globalizace a ozbrojených konfliktů. Vliv globalizace na vývoj bezpečnostního prostředí na globální, regionální a lokální úrovni. Aspekty globalizace, které mohou přímo nebo nepřímo zapříčinit vznik ozbrojených konfliktů. Mezinárodní migrace jako důsledek globalizace.
- Hlavní příčiny konfliktů od rozpadu bipolarity. Vývoj bezpečnostního prostředí od roku 1990, co ovlivnilo největší ozbrojené konflikty v Evropě, Africe a na blízkém východě. Reakce mezinárodního prostředí a účinnost přijatých opatření k řešení konfliktů.
- „Zhroucené státy“ a ozbrojené konflikty. Vnitřní situace ve slabých a zhroucených státech, příčina vzniku konfliktů, možnosti prevence jejich vzniku a řešení. Příklad vývoje v Sýrii.
- Mocenská rovnováha. Chápání mocenské rovnováhy v mezinárodních vztazích z hlediska liberalismu a realizmu. Nástroje na dosahování mocenské rovnováhy. Role mocenského odstrašování v mocenské rovnováze.

- Mezinárodní instituce a jejich role v bezpečnostním prostředí. Mezinárodní organizace a mezinárodní režimy v oblasti bezpečnosti, jejich role v úsilí o zachování míru a při řešení ozbrojených konfliktů. Silné a slabé stránky mezinárodních institucí v současném světě.
- Úloha OSN v současném světě. Hlavní principy činnosti OSN v oblasti zachování míru a při řešení ozbrojených konfliktů. Hlavní nástroje OSN, jejich použití v období od roku 2000. Typy mírových misí OSN, jejich cíle.
- Asymetrické konflikty a terorismus. Podstata asymetrických konfliktů – příklady. Rozdíl mezi konvenční válkou, partizánskou válkou a terorizmem; podstata vnitropolitického a mezinárodního terorizmu. Nástroje na potlačování terorizmu; účinnost, možnosti boje proti terorizmu v současném světě.
- Význam NATO při zajišťování míru a při řešení ozbrojených konfliktů v rámci krizového řízení a kooperativní bezpečnosti. Uveďte, které operace krizového řízení NATO proběhly od roku 2000 a jaký byl (je) jejich význam pro zajišťování globální bezpečnosti a bezpečnosti členských zemí NATO.
- Předsunutá vojenská přítomnost NATO ve východní části Aliance. Cíle a význam z hlediska možného rozšíření ozbrojeného konfliktu na teritorium členských zemí NATO. Hlavní zásady Strategické koncepce NATO přijaté v Madridu v roce 2022.
- Války v Perském zálivu. Příčiny, průběh a důsledky první a druhé války v Zálivu, resp. v Iráku.
- Islámský stát. Vzestup, rozmach a pád Islámského státu v širším kontextu vývoje na Blízkém východě po konci studené války.
- Válka v Afghánistánu. Příčiny, průběh a důsledky války v Afghánistánu.
- Politika Čínské lidové republiky. Expanzivní cíle Čínské lidové republiky a jejich naplňování po skončení studené války, včetně důsledků pro mezinárodní bezpečnost.
- Rozpad Jugoslávie. Příčiny a vývoj ozbrojených konfliktů na území bývalé Jugoslávie. Reakce OSN, NATO a Evropského společenství k navedení míru. Daytonské dohody.
- Konflikty v postsovětském prostoru po rozpadu Sovětského svazu. Příčiny a vývoj ozbrojených konfliktů. Charakteristika současné situace.
- Konflikty v Africe po konci studené války. Charakteristika vývoje, příčiny konfliktů, zájmy mocností. Konflikt ve Rwandě, Somálsku, Súdánu, Angole, v Mali.
- „Křehké státy“. Charakteristika, možnosti stabilizace, chyby a úspěchy světového společenství při navádění stabilizace a míru. Uvést na příkladech v Africe, Asii a Blízkém východě.